

Dosarul nr. 3ra-29/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (jud: O. Cojocaru)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: G. Dașchevici, S. Gîrbu, L. Bulgac)

DECIZIE

23 ianuarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Mariana Pitic
Tamara Chișca-Doneva
Maria Ghervas
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de către Gheorghe Străisteanu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Gheorghe Străisteanu împotriva Procuraturii municipiului Chișinău, oficiul Rîșcani cu privire la constatarea încălcării dreptului de acces liber la informație și la soluționarea în termenul legal a cererii, obligarea examinării cererii și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 11 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Gheorghe Străisteanu și a fost menținută hotărârea din 10 august 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani,

c o n s t a t ă:

La data de 17 iulie 2018, Gheorghe Străisteanu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Procuraturii mun. Chișinău, oficiul Rîșcani cu privire la constatarea încălcării dreptului de acces liber la informație și la soluționarea în termenul legal a cererii, obligarea examinării cererii și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la 17 iunie 2018, ora 12:06, prin poșta electronică, semnat digital, a expediat în adresa Procuraturii mun. Chișinău, oficiul Rîșcani o cerere în baza Legii privind accesul la informație nr. 982 din 11 mai 2000, prin care a solicitat ca, în termenul stabilit de lege, să fie informat la ce dată a fost emisă ordonanța privind anunțarea lui în căutare și de către care procuror, care a fost necesitatea anunțării lui în căutare dacă la data de 07 mai 2018, ora 13:00, s-a prezentat la biroul procurorului Ivanov Vsevolod, care lipsea de la serviciu și la aceeași oră și dată a înregistrat în cancelaria procuraturii o cerere în care a indicat adresa sa, numărul de telefon, poșta electronică și altă informație despre dânsul. Totodată, a solicitat să-i fie expediată la adresa indicată în cerere copia ordonanței prin care s-a dispus anunțarea lui în căutare.

Gheorghe Străisteanu a susținut că în termenul prevăzut de lege de 15 zile, nu a primit niciun răspuns la cererea din 17 iunie 2018 și nici informația solicitată.

Consideră că pârâta i-a încălcat grav dreptul la informație și la examinarea cererii din 17 iunie 2018 în termenul stabilit de Legea privind accesul la informație, care prevede expres că informațiile, documentele solicitate vor fi puse la dispoziția solicitantului din momentul în care vor fi disponibile pentru a fi furnizate, dar nu mai târziu de 15 zile lucrătoare de la data înregistrării cererii de acces la informație.

Astfel, reclamantul a menționat că Procuratura mun. Chișinău, oficiul Rîșcani, în temeiul prevederilor Legii privind accesul la informație, Legii contenciosului administrativ și ale Codului civil, urmează să-i repare prejudiciul moral cauzat prin neexaminarea cererii, pe care-l estimează în mărime de 12 250 de lei. În urma acțiunilor ilicite ale pârâtei i-au fost provocate sentimente de frustrare și suferințe continue din cauza nenumăratelor ilegalități comise în privința lui de către angajații Procuraturii mun. Chișinău, oficiul Rîșcani, refuzului examinării plângerilor, cererilor și prezentării informației solicitate, fabricarea dosarelor penale și contravenționale, falsificarea diferitor documente.

Gheorghe Străisteanu a solicitat constatarea încălcării dreptului de acces la informație și dreptului la examinarea cererii din 17 iunie 2018 în termenul stabilit de lege, cu obligarea Procuraturii mun. Chișinău, oficiul Rîșcani de a examina cererea și de a-i prezenta informația cerută, precum și încasarea sumei de 12 250 de lei cu titlu de prejudiciu moral.

Prin hotărârea din 10 august 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, acțiunea depusă de Gheorghe Străisteanu a fost admisă parțial și s-a constatat încălcarea dreptului lui Gheorghe Străisteanu la informație și la examinarea în termenul stabilit de lege a cererii din 17 iunie 2018, cu obligarea Procuraturii mun. Chișinău, oficiul Rîșcani de a elibera răspuns lui Gheorghe Străisteanu la cererea din 17 iunie 2018. În rest, acțiunea a fost respinsă.

Prin decizia din 11 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către Gheorghe Străisteanu și a fost menținută hotărârea din 10 august 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

La data de 30 octombrie 2018, în termenul prevăzut de art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Gheorghe Străisteanu a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 11 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii din 10 august 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani în partea respingerii acțiunii, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat interpretarea în mod eronat a legii de către instanța de apel, precum și neaplicarea legii care trebuia să fie aplicată.

Consideră că instanțele ierarhic inferioare urmau să admită pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral, or, prin refuzul Procuraturii mun. Chișinău, oficiul Rîșcani de a-i furniza informația cerută, i-au fost provocate daune morale și materiale irecuperabile. Iar, mărimea prejudiciului moral solicitat este cu mult mai mică decât mărimea sumelor oferite de Curtea Europeană pentru Drepturile Omului în cauze similare împotriva Republicii Moldova.

La data de 13 noiembrie 2018, Gheorghe Străisteanu a depus cerere de recurs suplimentară, indicând argumente similare celor din recursul inițial.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) din Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 16 ianuarie 2019 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea parțială a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe în partea respingerii pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral și pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri de admitere parțială a acțiunii, în rest actele judecătorești urmând a fi menținute, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Potrivit art. 10 din Legea privind accesul la informație nr. 982 din 11 mai 2000, persoana are dreptul de a solicita furnizorilor de informații, personal sau prin reprezentanții săi, orice informații aflate în posesia acestora, cu excepțiile stabilite de legislație. Dreptul persoanei de a avea acces la informații, inclusiv la informațiile cu caracter personal, nu poate fi îngădit decât în condițiile legii. Orice persoană care solicită acces la informații în conformitate cu prezenta lege este absolvită de obligația de-a-și justifica interesul pentru informațiile solicitate.

Conform art. 16 alin. (1) din Legea dată, informațiile, documentele solicitate vor fi puse la dispoziția solicitantului din momentul în care vor fi disponibile pentru a fi furnizate, dar nu mai târziu de 15 zile lucrătoare de la data înregistrării cererii de acces la informație.

Art. 21 din Legea privind accesul la informație stipulează că, persoana care se consideră lezată într-un drept sau interes legitim de către furnizorul de informații poate ataca acțiunile acestuia atât pe cale extrajudiciară, cât și direct în instanța de contencios administrativ competentă.

Iar, art. 24 din aceeași Lege prevede că, în funcție de gravitatea efectelor pe care le-a avut refuzul nelegitim al funcționarului public, responsabil pentru furnizarea informațiilor oficiale, de a asigura accesul la informația solicitată, instanța de judecată decide aplicarea unor sancțiuni în conformitate cu legislația, repararea prejudiciului cauzat prin refuzul nelegitim de a furniza informații sau prin alte acțiuni ce prejudiciază dreptul de acces la informații, precum și satisfacerea neîntârziată a cererii solicitantului.

Totodată, se reține că în conformitate cu art. 1422 alin. (1) din Codul civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

Conform art. 1423 din Codul civil, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în

care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Materialele cauzei atestă că la 17 iunie 2018, ora 12:06, Gheorghe Străisteanu prin intermediul poștei electronice a expediat la adresa proc-crs@procuratura.md o cerere în baza Legii privind accesul la informație nr. 982 din 11 mai 2000, prin care a solicitat Procuraturii mun. Chișinău, oficiul Rîșcani ca, în termenul stabilit de lege, să fie informat la ce dată a fost emisă ordonanța privind anunțarea lui în căutare și de către care procuror, care a fost necesitatea anunțării lui în căutare dacă la data de 07 mai 2018, ora 13:00, s-a prezentat la biroul procurorului Ivanov Vsevolod, care lipsea de la serviciu și la aceeași dată și oră a înregistrat în cancelaria procuraturii o cerere în care a indicat adresa sa, numărul de telefon, poșta electronică și altă informație despre dânsul. Totodată, a solicitat să-i fie expediată la adresa indicată în cerere copia ordonanței prin care s-a dispus anunțarea lui în căutare (f.d. 13-14).

Însă, în termenul prevăzut de lege de 15 zile, Gheorghe Străisteanu nu a primit răspuns la cererea din 17 iunie 2018 și nici informația solicitată.

Instanțele ierarhic inferioare au ajuns la concluzia admiterii parțiale a acțiunii depuse de către Gheorghe Străisteanu și au constatat încălcarea dreptului acestuia la informație și la examinarea în termenul stabilit de lege a cererii din 17 iunie 2018, cu obligarea Procuraturii mun. Chișinău, oficiul Rîșcani de a elibera răspuns lui Gheorghe Străisteanu la cererea din 17 iunie 2018.

Deci, instanțele de judecată au constatat că în speță, de către Procuratura mun. Chișinău, oficiul Rîșcani a fost admisă o încălcare a dispozițiilor legale ce reglementează dreptul lui Gheorghe Străisteanu de acces la informație, drept garantat de Legea privind accesul la informație, dar și de art. 34 din Constituția Republicii Moldova, or, în termenul stabilit de lege nu i-a oferit informația solicitată, fiindu-i astfel lezate inadmisibil drepturile.

Totodată, instanțele ierarhic inferioare au conchis că admiterea revendicărilor cu privire la constatarea îngerării dreptului de acces la informație și la soluționarea cererii din 17 iunie 2018, reprezintă prin sine o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral eventual suferit de către Gheorghe Străisteanu.

Analizând circumstanțele menționate în raport cu normele de drept supra citate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră justă concluzia instanțelor ierarhic inferioare privind constatarea încălcării dreptului lui Gheorghe Străisteanu la informație și la examinarea în termenul stabilit de lege a cererii, cu obligarea Procuraturii mun. Chișinău, oficiul Rîșcani de a-i elibera răspuns, însă eronat au respins pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral.

Astfel, deși la soluționarea cauzei au fost stabilite pe deplin circumstanțele care au importanță pentru judecarea cauzei în fond, concluziile instanței de apel și ale instanței de fond în partea respingerii pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral, sunt nefondate, fapt ce rezultă din interpretarea greșită a prevederilor legale ce guvernează raportul juridic litigios în coroborare cu materialul probator prezentat de părți.

La examinarea cerinței privind compensarea prejudiciului moral, instanța de recurs reține că unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, iar compensația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire.

În temeiul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca, partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Respectiv, fiecare persoană care pretinde că a suferit, este în drept să-și estimeze prejudiciul adus, dar numai instanța de judecată este împuternicită de lege să aprecieze cuantumul prejudiciului moral, conducându-se de noțiunea reparării rezonabile, de circumstanțele cazului concret, de personalitatea părților. Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victime.

La caz, luând în considerare că s-a constatat violarea dreptului lui Gheorghe Străisteanu de a primi răspuns la cererea din 17 iunie 2018, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră întemeiată parțial pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin nefurnizarea informației solicitate.

Prin urmare, instanța de recurs ținând cont de circumstanțele și complexitatea cauzei, comportamentul părților, conduita furnizorului de informație și de importanța procesului pentru reclamant, consideră că suma de 200 de lei cu titlu de prejudiciu moral este echitabilă suferințelor psihice suportate de către Gheorghe Străisteanu, nefiind excesivă pentru intimat, dar care concomitent nu poate constitui un venit nejustificat.

Totodată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că suma solicitată de recurentul-reclamant cu titlu de prejudiciu moral în mărime de 12 250 de lei este una exagerată și nejustificată, or, la stabilirea cuantumului despăgubirilor se impune necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit, să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie venituri nejustificative.

Astfel, concluzia instanțelor inferioare precum că recunoașterea încălcării dreptului de acces la informare, constituie în sine o satisfacție echitabilă suficientă, este eronată, deoarece această constatare nu este de natură să restabilească echitatea socială și suferințele cauzate prin nefurnizarea în termenul prevăzut de lege a informației solicitate, însă suma de 200 de lei ar putea acoperi suferințele suportate de recurentul-reclamant.

Dreptul de acces la informație constituie un drept fundamental al persoanei, garantat atât de legislația națională, cât și de cea internațională, iar instanțele au stabilit deja comiterea de către Procuratura mun. Chișinău, oficiul Rîșcani a faptei ilicite sus-indicate, iar încălcările corespunzătoare au cauzat lui Gheorghe Străisteanu sentimente de anxietate, neliniște, perturbare a vieții, disconfort și retrăire, incapacitate de a se bucura în modul convenit de garanțiile prescrise de lege, etc., atribuite și de Curtea Europeană a Drepturilor Omului la categoria componentelor prejudiciului moral, respectiv, a suferințelor psihice (cauzele Sommerfeld vs. Germania, McFarlane vs. Irlanda).

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că mărimea prejudiciului moral stabilit în mărime de 200 de lei este o sumă echitabilă în raport cu suferințele morale și psihice suportate de reclamant.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către Gheorghe Străisteanu, a casa parțial decizia din 11 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 10 august 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani în partea respingerii pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral, cu pronunțarea în această parte a unei hotărâri noi de admitere parțială a acțiunii și încasare din contul Procuraturii mun. Chișinău, oficiul Rîșcani în beneficiul lui Gheorghe Străisteanu a sumei de 200 de lei cu titlu de prejudiciu moral, în rest pretenția dată a respinge ca neîntemeiată.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către Gheorghe Străisteanu.

Se casează parțial decizia din 11 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 10 august 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Gheorghe Străisteanu împotriva Procuraturii municipiului Chișinău, oficiul Rîșcani cu privire la constatarea încălcării dreptului de acces liber la informație și la soluționarea în termenul legal a cererii, obligarea examinării cererii și repararea prejudiciului moral, în partea respingerii pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral și în această parte se pronunță o hotărâre nouă, prin care:

Se admite parțial acțiunea lui Gheorghe Străisteanu cu privire la repararea prejudiciului moral.

Se încasează din contul Procuraturii municipiului Chișinău, oficiul Rîșcani în beneficiul lui Gheorghe Străisteanu suma de 200 (două sute) de lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin încălcarea dreptului de acces liber la informație.

În rest, decizia din 11 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 10 august 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Mariana Pitic

judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Maria Ghervas

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu